

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Francišanska ulica 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10— K
pol leta . . . 5— „
četrt leta . . . 2-50 „
posamezna številka po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . . 16 h
: : : dvakrat . . . 14 „
: : : trikrat . . . 12 „
za nadaljna uvrščanja od petit-vrste po 10 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštne 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštne.

Prihodnja številka „Učiteljskega
Tovariša“ izide dne 29. junija 1917.

Pavel Flerè:

Nekaj o učiteljskih društvih.

Pred skoraj tremi leti so se pri nas povsod na mah zaprle zborovalne dvorane učiteljskih društev. Nekateri so dvomili, da bi bilo to organizacijskemu razvoju slovenskega učiteljstva v prid in so si na tihem želeli le še krepkejšega strujenja vrst; drugi pa so bili mnenja, da vojni čas, ko je odšlo pod orožje tudi mnogo društvnikov, ni primerni čas za zborovanja. Danes ni menda nikogar več, ki bi tako govoril, ker smo že precej spoznali, da je v tem brezdrštvenem času ledina, ki smo jo v organizaciji že pred vojno povprečno kaj plitvo orali in časih slabo pleli, postala celina. Zato je bilo že nujno potrebno, da so se začeli oglašati klici po zopetnem delovanju učiteljskih društev; rodé se iz spoznanja, da celina ne more prinašati sadu. In štajerska učiteljska »Zveza« že vprašuje v 9. let. št. »Tov.«: »Ali bi ne bilo umestno, da prirede društva vsaj po eno zborovanje ter prepričajo, da nam posamezniki ne zaspjo za vedno?« To je, česar se nam je bati, da »posamezniki ne zaspjo za vedno«; ker o sili organizacije, ki prepušča vsako organizacijsko delo skoro tri leta takorekoč samemu sebi, ne moremo biti prepričani.

V isti »Tov.« št. je razpisalo zborovanje ljubljanskega učiteljskega društva in v tem razglasu je nekaj, kar nas sili, da izpregovorimo splošno besedico o sedanjem zopetnem delovanju učiteljskih društev. Nikakor si ne dovoljujemo kake kritike tam označenega sporeda, opiramo se nanj le, ker nam je kažipot do tega, kje bo treba zastaviti vzvod.

Tisti spored se glasi: 1. običajna poročila; 2. volitve; 3. aktualna stanovska in pedagoška vprašanja; 4. slučajnosti. — Ni nam znano, ali je to društvo med vojno kedaj zborovalo ali ne, kar pa je

tudi vseeno za naš namen, ker ne govorimo o ljubljanskem društvu, marveč o učiteljskih društvih iz brezdrštvene dobe sploh.

Predvsem je na tem sporedu točka, ki za zdaj mora odpasti s prvega zborovanja, to so volitve; oziroma, če se postavijo na dnevni red, naj se pač ne dopušča, da se vodstvo izpremeni. Voz tiči pregloboko, vodstvo pa stoji pri njegovem ojesu in ve — to je njegova dolžnost! — kako je treba voz naravnati, da se izkoplje. Vsi ostali društvniki naj potiskajo, snažijo osi in pesta ter pomagajo, da se kolo zasuče. Pri ojesu pa ostani, ki je tega vajen. Vpogleda v notranjost lastnega učiteljskega društva ne more imeti noben društvnik tako popolnega, kakor predsednik in vodstvo, ta vpogled pa je nujnost za uspešno delovanje. S slabim vodstvom je seveda druga; a to imajo na svoji vesti društveni člani in naj sami opravijo s svojo vestjo.

Na dnevni red vsakega prvega zborovanja pa mora točka 3.: aktualna stanovska in pedagoška vprašanja. Tukaj smo zamudili največ in tukaj bo treba najtemeljitejšega dela, da popravimo nujno zadevo vsaj v toliko, da se bomo lahko upoštevali. Ta vprašanja bi nudila organizaciji lahko najtrdnjšo vez, in vendar so ravno ta povzročila največjo desorganizacijo.

Sicer so se vzlic stanovskoduševnemu počivanju prijaviteli v tej dobi drnavosti nekateri glasovi in pripovedovali o podražavljenju šolstva, o avtonomnem šolstvu. A pravilne orientacije ni bilo nobene, ni bilo nobenega razgovora, dasi bi bil prenujno potreben. Centralna organizacija je prepuščala deželni in okrajni, da se poprimejo vprašanja sama — če hočejo, kajti iniciative ni bilo v to nobene! — manjše organizacije so se zanašale na osrednjo, izgubil se je stik in kontrola. Tako se je tudi lahko zgodilo, da je zapisal »Tov.« v svoji 7. št. govoreč o nameranih državnih naredbah tudi o podražavljenju ljudskega in meščanskega šolstva, naslednje nekontrolirane besede: »... po tej odredbi hrepeni vse avstrijsko ljudskošolsko in meščanskošolsko učiteljstvo«. Da so se izrazile te malo previdne

besede z ozirom na demokratični in narodnostni značaj, je bilo mogoče le, ker počiva vse organizacijsko delo. Ni kontrole.

In ni iniciative. Ali se je zavzelo do zdaj le eno slovensko učiteljsko društvo za to, da premotri in porazgovori od vseh strani podražavljenje šolstva? Ali smo se res zanašali prav naivno na to, da so v tem oziru zadostni in za odločevalce obvezni v tem vprašanju sklepi »Zaveze« let 1896., 1899., 1903. itd., ko se je sklepalo o gmotnem stanju učiteljstva ter sklepe postavilo celo na drugačno osnovo kakor je podražavljenje šolstva? In končno: Jeli bil kdo, ki je zbral vsaj te sklepe ter jih poklical odločilnim faktorjem v spomin? Jeli kdo pozval osrednje vodstvo, da to stori?

Odgovori so sami nikalni.

Zadnje vprašanje pa nam odpira vidok na postopek demokratične organizacije, ki skoro da izključuje možnost izgubitve vsakega medsebojnega stika. Pri nas je navada, da čakajo društva v obsežnejših pereh vprašanj na iniciativo od strani osrednjega vodstva; to samo zopet si jih dobiva (čitaj: je dobivalo pred vojno) ali od osrednje avstrijske ali kake druge osrednje zveze, ali pa je čakalo na to, da so prišle iniciative od posameznikov pri glavnih skupščinah. V obojem je premalo energije, zlasti ker se navadno ni skrbelo za to, da se poglobi v tako vprašanje lahko vsa organizacija. Osrednje vodstvo — demokratično, kakor mora biti vseh naših razmer in našega mišljenja — bi moralo sprejemati iniciativo od vsakogar, jo temeljito predelati po njenem bistvu in jo preceniti po njeni vrednosti ter jo dati v obravnavo posameznim manjšim organizacijskim skupinam. Prvič poglobi tako ravnanje stik vodstva z vsem včlanjenim učiteljstvom, drugič pa nudi primerne snovi, ki sili vsakega posameznika k poglabljanju v stanovska (in seveda tudi v šolska, znanstvenovzgojna i. dr.) vprašanja.

Ta medsebojni stik in medsebojno duševno oplojevanje nam je dozdej docela nedostajalo. In ne motimo se, če zapišemo temu nedostatku na rovaš precejšnji del sedanje nevarnosti, »da nam ne-

kateri društvniki zaspjo za vedno«. Vezni med posameznimi članicami so bile prerahle, pretanke z osrednjo organizacijo. Tako se je lahko zgodilo, da je izgubilo v tej brezdrštveni dobi še tisto malo medsebojne iniciative in tisto malo kontrole, kar je je bilo; tako pa smo dospeli tudi do tja, da smo ravnodušno čakali in celo pozdravljali oktroiranje podražavljenja šolstva v zvezi z znanimi »belangi«.

Zato trdimo, da je razgovor o stanovskih vprašanjih nujno potreben za vsako društvo na prvem zborovanju in na več zaporednih. Prvo mora šele ustvarjati razpoloženje, kajti nikar ne rešujemo takih pereh vprašanj spet po znanem načinu: eden predava, o govoru je nekaj debate, sklep in — amen. Ta »amen« izključuje vsako nadaljno delovanje. V tem in v podobnih vprašanjih je bolj na mestu sintetični postopek, ki pa zahteva več dela in vsestranskega skupnega dela: Na zborovanje, ko je vprašanje prvič na dnevnem redu, prinese vsak s seboj svoje mnenje, svoje prepričanje; ta se križajo, menjavajo; eden članov (ali tudi več), ki se je v zadevo zlasti poglobil, prevzame vodstvo take debate in združuje mnenja, predsednik pa oddaja raznostrano poglobitev v studij posameznikom, da si ustvarijo na podlagi podanega svoje mnenje do prihodnjega razgovora, ko nastopi tisti, ki je mnenja združeval, in jih zdaj pri novem razgovoru osvetli od vseh strani. Tedaj šele pride na vrsto analiza vprašanja, ki pa se vnovič združi in — če ne rodi sklepa, je vsaj res poučila vse člane o vprašanju in poglobila zanimanje za stanovske zadeve.

Ne vprašujemo po tem, ali je tak postopek »parlamentaren« in »tradicionalen«; upamo pa o njem to, da bi budil smisel za stanovska vprašanja, ki je bil dozdej tako mal celo pri društvenih članih, t. j. pri organiziranem učiteljstvu. Formalni uspeh pa bi bil, da pove in zastopa vsakdo lahko svoje mnenje, ne v brezplodni debati, v kakršni tako radi govore govora željni, marveč v skupnem delu, ki zahteva odločno stvarnost.

S takim postopkom bi imelo slovensko učiteljstvo kmalu v sebi, v svojem prepričanju, pojasnjene vse »za« in »pro-

LISTEK

Iz umetniškega sveta.

Kocianov koncert.

Dne 23. maja zvečer je nastopil v dvorani hotela »Union« češki violinski virtuoz Jaroslav Kocian. Med svetovnimi umetniki ga poleg Hubermanna in sorjakov Kubelika ter Ondříčka najpogosteje imenujejo. Ondříček nam je letos tako že podal par ur umetniškega vžitka, sedaj mu je sledil Kocian, ki je s svojo čutapalno, virtuozno igro tako očaral poslušalce, da so se šele par trenutkov po končanem točkah izbudili iz sanj in so začeli ploskati. Naj si bo v Mozartovem koncertu v D duru, ali v Goldmarkovem koncertu v A molu ali v svojem »Intermezzu pittoresque«, Dvořakovem »Slovanskem plesu« in ostalih točkah se je Kocian izkazal mojstra, ki sijajno obvlada svoj instrument in izvablja iz njega nebeško lepe tone, akorde in kadence, premagujoč vse težkoče z obču-

dovanja vredno tehniko. Treba je priti na Kocianov koncert, prinesiti seboj ušesa in srce, pa mi lahko verjamete, da pojedete iz dvorane popolnoma izpremenjeni, odtujeni prokleti vsakdanjosti. Kocian je pa kot priznani virtuoz tudi imel velikansko srečo v izbiri spremljevalca. Taki pianisti solisti in zlasti spremljevalci solista so bele vrane. Slišal sem dosti koncertov, ne le doma, drugod — lansko leto nbroj odličnih — v nepozabni glasbeni, zlati Pragi, ampak spremljevalca, ki bi solista tako imenitno spremljal kot je Kociana A. C. Rypl, še nisem slišal. To je umetnik prve vrste. Harmonija med solistom in spremljevalcem je bila kot bi se obe duši izlili v eno. A. C. Rypl je sam sviral tri značilne češke klavirske skladbe, starejšo B. Smetanov »Furiant«, novejši Sukov »V roztoužení« in V. Novakov: »Amoroso«, vse tri točke z izbojno tehniko in frapirajočo bravuro. Od točke do točke je naraščalo navdušenje občinstva, katerega pretežno večino so tvorili Kocianovi rojaki — bratje Čehi. Ploskanja in priznanja ni bilo konca ne kraja in umetnika sta morala dodati par točk izven vzporeda.

Lahko rečem, da je bil Kocianov koncert eden najlepših večerov v sezoni, ki se — kakor vse kaže — bliža koncu.

»Glasbena Matica« je hotela prrediti koncert hrvaške pevke Maje pl. Strozzijske. Zaradi potovalnih zaprek ga je žal morala preložiti na jesen. —

K splošnemu pregledu letošnje koncertne sezone se še o priliki povrnem.

Zorko Prelovec.

To in ono izza preteklih dni.

XIII.

Brskajoč po starih svojih »spomin-skih« listinah sem našel listek, ki je bil pred več nego desetimi leti izšel v nekem slov. političnem časopisu. Da ga otmem pozabljivosti, priobčim ga v našem šolsko-političnem listu, ker mislim, da značilno kaže, kako se je godilo in se še godi ob naših šolskooblastvenih sejah.

Seja okrajnega šolskega sveta v Zakotju na sv. Aleša dan 1. 1906.

Predsednik: Guten Tag, meine Herren!

Člani: dekan, nadzornik, dva učitelja in dva deželna odposlanca se manj ali bolj spoštljivo priklonijo in sedejo.

Dnevni red:

1. Poročila.

Okrajni šolski nadzornik, pred kakimi petindvajsetimi leti upokojeni profesor, ki pa še ni pozabil brati in pisati, začne — seveda po nemško — polglasno, zaspano čitati, kaj je od zadnje seje okrajni šolski svet sklenil ali kaj se je »kurentno« rešilo.

Za naivne »bravce« moram povedati, kaj se pravi »kurentno« rešiti. Pri okrajnih šolskih svetih in baje tudi pri deželnem šolskem svetu se vse kočljive zadeve, naprimer nastavljanje protežiranih učiteljc na dobre službe, disciplinarne zadeve župnikov-katehetov z učiteljicami, no, in sploh vse, kar bi mogoče dalo povod kaki debati, rešuje »kurentno«. Kadar se nabere kaj takega gradiva, potem odpade gotovo par sej okrajnega šolskega sveta.

Nadzornik poroča: ... učiteljica A. v B. je dobila tritedenski dopust zaradi bolezn, izpahnila si je mazinec na levi roki in ne more poučevati; učiteljica C. v D.

ti« tudi v vprašanju podržavljenja šolstva in sodba, kam naj odda svoj glas, bi mu bila lažja, kakor mu je zdaj, v stvari docela nepoučenemu.

Ne trdimo pa, da bi se ravno ta postopek povsod obnesel, kajti aktualna šolska in stanovska vprašanja se ne rešujejo šablonsko; določitev oblike razprave je torej vedno stvar predsednikove spretnosti, mora pa sam najti iniciativo za obdelovanje ideje.

Ljutomersko učiteljsko društvo — da imenujem zopet to — je vzelo na dnevni red tudi aktualna šolska vprašanja. To mora storiti vsako društvo, kadar se sestane prvič, a da bi se na tem prvem sestanku o teh vprašanjih kaj »sklepalo«, je docela nemogoče. V najaktualnejše šolsko vprašanje, v reformo šolstva, je treba društvene člane šele sistematično uvesti.

Za to bi se priporočal znabiti naslednji postopek:

Vodstvo ali od vodstva določeni član (ki pa mora biti v reformskem gibanju poučen) razmotriva pri prvem sestanku (zborovanju) razne reformske predloge, dodaja sam kakor tudi ostali člani iz svojih izkušenj, da se tako tvorijo mnenja; nato se reformski načrti združijo v posamezne skupine: vzgojno, socialno-vzgojno, didaktično, šolsko politično itd. — kakor to zahteva poročevalčev načrt; zdaj se delo razdeli: ali posameznikom ali odsekom, ki jim je naloga, da upoštevajo znanstvena reformna načela in praktične šolske nasvete, prirede tozadevni, v svoje področje spadajoči, načrt ter določijo za prihodnje zborovanje poročevalca. Tu se potem na podlagi takega skupnega dela, pri katerem so se morali izvečine vsi člani uglobiti v studij šolske preuredbe, določijo zahteve ter te sporoče osrednji organizaciji. Ta naj postopa z njimi po svoje — kako, ne bomo razpravljali na tem mestu. Na ta način pa se nam zdi, da bi se člani posameznih učiteljskih organizacij res zblížali s perečimi vprašanji o preustrojitvi šolstva, in bi se ne bilo treba učitelstvu zanašati, da se šolstvo že preustroji.

Tako delo v učiteljskih društvih pa bi tudi ta sama živilo in jih spravila iz mrtvila, v katerem so zdaj, ker bi nujno zahtevalo, da se učitelstvo posveti temeljitemu vprašanju lastnih zadev, da razreže v celino globoke brazde, če hoče, da mu rodi zemlja sadu.

Vem, da marsikdo skeptično maje z glavo rekoč: »Ne pojde!« Pravim pa, da ne bodimo dvomljivci sami nad seboj. Če hočemo, lahko delamo, in če delamo, brez uspeha delo ne bo! Stik, ki smo ga v organizaciji izgubili, najdemo; in če bo dobra volja povsod, tudi ohranimo ter z njegovo pomočjo pridemo naprej.

To, kar smo navedli dozdej, je najpoglavitejša naloga naših društev, vse naše organizacije. Zavzemamo se za udeležitev poziva štajerske učiteljske »Zvezde«, da prirede društva najprej vsaj po eno zborovanje, ker nam že prvo pokaže, kako smo se odtujili organizaciji in med seboj, in koliko bo dela, preden pridemo v delovni tir. Kdor upa, da nadaljujemo z delom v učiteljskih društvih, kjer smo pred skoraj tremi leti nehali, se pač moti. Mi smo nasprotno uverjeni, da nas prvo zborovanje pouči kaj čisto drugega — če se namreč ne snidemo le za to, da se spet enkrat vidimo in pozdravimo — obenem pa nam pokaže prvo zborovanje zelo nujno potrebo po drugem in tretjem, in v vsakem najdemo večjo potrebo po poglobitvi perečih vprašanj.

Če se pa ne oprinemo tega organizacijskega dela z vso silo, bo za našo organizacijo prav slabo. Zato tudi naj spravi na dnevni red svojega prvega zborovanja eno edino točko: aktualna stanovska in pedagoška vprašanja; kajti takoj se pokaže, koliko dela je na tem edinem poprišču, če nočemo, da ostane vsaka beseda, ki jo izpregovorimo o zadevi, glas vpijočega v puščavi.

Poleg tega poglavitega se mora pečati vsako društvo tudi še z različnimi manj pomembnimi vprašanji. Navedem samo eno, ki ga je treba izgotoviti zaradi pregleda in zato, ker vsaka reč čez sedem let prav pride. To je skoro triletna zamuda, ki jo združimo pod naslov »vojno delo društvnikov«. Nekaj kosov statistike imamo; a to so kosi, ki ne morejo podati celote, necelotna statistika pa je brez vrednosti. Na to poglavje samo opozarjamo, ne razpravljamo pa o njem dalje, ker ne napravljaja težkoč v tehnični proizvodnji, če se začne pravilno in v pravem stiku članic z osrednjo organizacijo. Omenili smo je le, da opozorimo tudi na eno drobnih del, ki čakajo rešitve in jih skoraj ni mogoče več odlašati, imajo pa tudi to prednost, da utrjujejo medsebojni stik v organizaciji.

Vojna.

OBUP.

Kam, kam naj bežim?

Ne morem več gledati besnih strasti, ki v njih vsa zemlja ječeč drhti, drhti ječeč,

in skozi vsa srca reže meč, dvorezno brušen, namočen v otrov, človeštvo tone v dno krvavih valov...

Kam, kam naj bežim?

Saj samega sebe se bojim!

Bojim se misli na ljubezen in spravo, na svoje mladosti dobo sanjavo, na zvezo src, zvestost in vzore —

vse padlo je v temo za smrti zastore, vse laž, prevara, zmeta, greh, kar se rodilo je v solnčnih dneh!

Vse zliilo se je v ostuden prikaz,

ki mi režeč se meče v obraz:

Najbednejši, zadnji vseh stvari —

o, človek, človek, to si ti! —

Kam, kam naj bežim?

Kdor brodi po krvi, naj grem z njim!

In z njim naj grem, ki se nad vse

in nad vsakogar brezdušno pne,

zroč sebe in sebe le išoč,

le zase goječ vso vero in moč?

In k volku naj v goščavo hitim,

z njim se zenačim, da brata dobim?

Da mene on — ali njega jaz —

kakor nameri ugodni čas?

Zavil bi, zatulil v visoko nebo,

tako neskončno in daleč tako,

da niti iskra smela duha

do njega poti ne ve, ne zna —

o, moja bolest bi našla pot,

obup ji drzno pripne perot:

Le sen miru, pozabe sen

naj pade mi v dušo posvečen,

naj se hladeč spusti na rane —

potem vihar naj vnovič vstane! —

G.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA „RDEČI KRIŽ“ IN DRUGE VOJNO-POMOŽNE SVRHE.

Čisti dobiček obeh prireditelj „Palčkov“ v deželnem gledišču v Ljubljani po otrocih Ciril-Metodovišol v Trstu, 2287.20 K; I. mestna deška ljudska šola v Ljubljani, 46 K; II. mestna deška ljudska šola v Ljubljani 13.50 K; šolsko vodstvo sv. Duh pri Novi vasi zbirko 11.37 K; zbirka šolskega vodstva v Litiji, 179.22 K; šolsko vodstvo na Kalu pri St. Janžu, 10 K; učenci deške in meščanske šole „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Trstu, 123.69 K; ljudska šola v Trebčah, 16.44 K; ljudska šola v Barkovljah, 54 K; ljudska šola pri Sv. Ivanu, 50 K; ljudska šola v Škečnju, 44.16 K; dekliška ljudska šola C. M. D. na Acquadottu, 52.04 K; ljudska šola pravoslavne - srbske občine v Trstu, 20 K; Peter Repič, nadučitelj na Uncu, 5 K; skupaj 3012.62 K.

Danes izkazanih . . . . . 3.012.62 K
V zadnji številki izkazanih 272.420.95 „*
Skupaj . . . . . 275.433.57 K

VI. VOJNO POSOJILLO.

Martin Zarnik, nadučitelj v p. v Trnovem na Notranjskem, 1000 K; Jožica Baloh-Sušteršičeva, učiteljica v Spodnji Idriji, začasno v Polhovemgradu, 100 K; Učiteljsko društvo za Kranjski šolski okraj, 200 K; deška ljudska šola v Kranju, 300 K; dekliška ljudska šola v Kranju, 150 K; skupaj 1750 K.

SREDNJE ŠOLE.

Konsistorialni svetnik profesor dr. Fran Perné, 10 K; učno osebje c. kr. učiteljskega v Ljubljani, 14.14 K; učiteljski zbor državne realke v Idriji, 1000 K; skupaj 1024.14 K.

Doslej izkazanih . . . . . 49.246.41 K
Danes izkazanih . . . . . 1.024.14 „
Skupaj . . . . . 50.270.55 K

DENARNI USPEH SLOVENSKEGA UČITELJSTVA V DOBI VOJNE DO DANES.

Glasom izkazov v „Učit. Tovarišu“:

Za „Rdeči križ“ itd.	K	275.433.57
III. vojno posojilo	„	278.848.69
IV. vojno posojilo	„	2.761.038.—
V. vojno posojilo	„	10.191.707.—
VI. vojno posojilo	„	1.750.—
Srednje šole	„	50.270.55
Končna vsota	K	13.559.047.81

* V zadnji 11. številki je bila tu in v skupnem izkazu tiskovna napaka in je stalo število 172.420.95 K namesto 272.420.95 K. Kdo je primerjal števila v 10. številki, je že sam popravil pogrešek.

Cesar in cesarica pri soški armadi in v Ljubljani.

V soboto, dne 2. junija se je bila oblekla Ljubljana v praznično obleko, da svečano sprejme svojega vladarja in gospodarja in ljudomilo cesarico Zito. V slovesen sprejem in v iskren ter navdušen pozdrav je bilo vse mesto v narodnih in cesarskih zastavah.

Dvorni vlak je pripeljal v Ljubljano v soboto ob 7. uri zjutraj. Takoj po prihodu vlaka se je odpeljal cesar in spremljevalci v avtomobilih naprej proti fronti, cesarica pa je ostala v Ljubljani, da obišče v tukajšnjih bolnišnicah ležeče ranjence izza vročih bojov desete soške ofenzive. V za-

prtem avtomobilu se je peljala po ljubljanskih ulicah najprej v stolno cerkev, kjer je prisostovala službi božji. Ko se je mudila cesarica v stolni cerkvi, se je bilo nabralo Pred škofijo na tisoče ljudi, ki so z viharnimi klici „Živio“ pozdravljali presvitlo cesarico, ko se je vračala na glavni kolodvor, posipali ceste z zelenjem in krasili avtomobil s cvetjem. Ob 9. uri dopoldne je cesarica zapustila zopet voz dvornega vlaka, kjer jo je sprejel deželni predsednik grof Attems, dvorna dama grofica Attems in njena hčerka, ki je izročila Njenemu Veličanstvu krasen šopek rož. S kolodvora se je odpeljala cesarica s spremstvom v garnizijsko bolnišnico, nato v bolnišnico „Rdečega križa“ v Leoninum in obiskala honvedsko bolnišnico. Povsod tod je govorila z vsakim ranjencem, tolažila in prigovarjala, da naj vdano prenašajo svojo kruto usodo. Po obisku teh treh bolnišnic se je odpeljala cesarica na glavni kolodvor v salonski voz dvornega vlada.

Ljubljanska šolska mladina pozdravlja cesarico.

Dasiravno je cesarica odklonila vsak oficijalen sprejem, si ljubljanska šolska mladina vseh javnih in zasebnih ljudskih šol, vseh srednjih šol in drugih učnih zavodov ni hotela vzeti prilike, da bi ne pozdravila mile cesarice, in ji ne pokazala čustva iskrene ljubezni in otroške vdanosti. — Ob 2. popoldne se je začela zbirati mladina s svojim učiteljskim na Kongresnem trgu, da napravi špalir okoli Zvezde. Ves obširni Kongresni trg je bil gosto zaseden v dvojnih, trojnih vrstah. Vse je bilo v prazničnih oblekah. Mladina je imela na prsih pripete trobojnice, v rokah cvetje in zelenje in majhne zastavice. Krasen pogled je bil to na tisočero množico nežne mladine, ki se je z zarečimi očmi in hrepenečim srcem ozirala proti Šelenburgovi ulici, odkoder se je imela pripeljati cesarica.

Ob 4.3. popoldne završi ob izhodu Šelenburgove ulice kakor zašumi v zelenem logu, ko potegne lahek vetrič po nežnem pomladanskem listju; kakor iz enega grla done vriskajoči pozdravi naše mladine mili cesarici nasproti; šolske zastave se klanjajo, male zastavice vihrajo proti avtomobilu, v katerem se pelje mlada vladarica smehljaje se odzdravljajoč na vse strani. Od desne in leve se pomikajo vrste bliže in bliže avtomobilu, kakor bi hotele cesarici zastaviti pot in jo obdržavati delj časa v svoji sredi. Cvetje z vrto in poljskih dobav se zgrinja nad cesaričinim avtomobilom, njena pot je posuta s cvetjem in zelenjem, kakor bi se vozila po lepo pisanih preprogah. To je bil prizor, ki ga ne pozabi naša mladina! Kako presrečno ljubka je bila ta patriotska manifestacija lahko sklepamo iz izreka nekega gospoda iz cesaričinega spremstva, ki se je izrazil tako-le: „Udeležil sem se že mnogih potovanj Nj. Veličanstva, a tako spontano enodušno, globokovplivajoče manifestacije, kot je bila ta na Kongresnem trgu, še nisem doživel“.

S Kongresnega trga se je peljala cesarica v rezervno bolnišnico v c. kr. obrtni šoli, kjer se je mudila poldrugo uro. Razgovorjala se je z vsemi ranjenci v njih materinem jeziku.

Ob pol 5. popoldne se je odpeljala cesarica na Grad, ogledala si poslopje, grajsko in gozdno kapelo; posebno ji je ugajal lepi razgled z Gradu. Nato se je peljala pod Tivoli, kjer je pohvalila lepe nasade, po Večni poti okrog Rožnika in šla odotd peš na Rožnik in od tu nazaj v dvorni vlak. Povsod kjer se je vozilo Nj. Veličanstvo, ji je prirejalo prebivalstvo viharne ovacije. Za sprejem se je v imenu

se je prestavila v E., tam je postaja železnice, bo lahko vsak teden šla v Ljubljano; učiteljica F. v G. je dobila šestmesečni dopust zaradi bolezni — hoffentlich wird sie inzwischen heiraten.

Par odbornikov: Upajno!

Nadzornik: Učiteljica H. v J. je stopila začasno v pokoj...

Prvi učitelj: Hvala Bogu, kmalu bomo sami!

Tako teko poročila o kurentnih zadevah še dober četrt ure naprej.

Druga točka dnevnega reda je disciplinarna zadeva učitelja Bogatina v Žalostnem dolu. Ovaden je bil po kaplanu, da se je pri procesiji sv. Reš. Telesa smejal »Marijinim devicam«. Nadzornik predlaga z ozirom na njegovo vzorno dosedanje službovanje, da se mu da samo posvarilo.

Odbornik A.: Kaj »Marijinim devicam« se je smejal? Ha ha ha! No, ali je prepovedano smejati se »Marijinim devicam«? Nisem še vedel. Sicer pa, prosim, ali je sploh dokazano, da se je smejal ta nesrečnež?

Oba učitelja: Niti dokazano ni in on trdi, da se res ni smejal.

Dekan: Če pa je to poročal g. kaplan, pa je vendar dokazano!

Odbornik A.: Nič ni dokazano. Tu stoji trditev za trditev. Vsaj vendar ni vse res, kar duhovni trde.

Dekan (srdit): Torej duhovniki lažejo? To je preveč, prosim, da se to protokolira, to je žalitev našega stanu!

Drugi učitelj: Prosim, vsaj ni nihče tega trdil, da lažejo, mi le pravimo, da ta zadeva še ni popolnoma jasna... Nastane splošno razburjenje. Odbornik A. se smeje, dekan se jezi, drugi učitelj gestikulira, nadzornik pa gleda, kje bo večina...

Predsednik: Ich bitte, meine Herren, ich bitte sehr!

Kmalu se duhovi pomirijo in sklene se z večino glasov, da treba zasllišati priče, če se je učitelj res smejal. Ubogi učitelj! »Marijine device te bodo pokopale!«

2. Schulbesuchserleichterungen.

Nadzornik potegne s štelaze ogromen konvolut. Vseh navzočih se polasti strah. Dekan gleda na svojo zlato uro in kima z glavo, predsednik si prižge petin-dvajseto cigareto, prvi učitelj gleda v strop, drugi pod mizo. Odbornik B. k odborniku A. na uho: Ali ste dobili kaj go-

laža? Jaz sem prepozno prišel. Bojim se, da mi bo slabo!

Nadzornik vzame v roko prvo prošnjo in začne z nepopisljivim mirom in vdanostjo v voljo božjo čitati:

Slavni cesarski kraljevi okrajni šolski svet! Jaz sem velik prijatelj ljudske šole. Rad bi pošiljal svojega sina Janeza v šolo, toda ker imam dvanajst živine in so pastirji dragi, nimam nobenega, da mi pase in zato prosim: Slavni c. kr. okr. šolski svet dovoli, da moj sin Janez, ki je že 11 let star, dobi dopustnico. Križ. Tone Zarobljen.

Nadzornik: Jaz predlagam, da se prošnji ugodi, in ker vsi odborniki molče, pristavi: Einstimmig!

Druga prošnja:

Slavni ces. kr. okrajni šolski svet! Jaz sem velik prijatelj ljudske šole. Rad bi pošiljal svojo hčerko Mico v šolo, toda ker imam še razven nje sedem majhnih otrok, potrebujem jo za pestunjo. Jaz prosim: ces. kr. okrajni šolski svet blagovoli dovoliti, da dobi moja hči, ki je že štiri leta hodila v šolo, dopustnico.

Nadzornik pogleda prav milo po odbornikih: Unbedingt statt zu geben! (vse molči). Einstimmig!

Zdaj pride na vrsto tretja prošnja, četrta, peta, deseta, trideseta, vse enako narejene po formularu, samo, da ta hoče otroka iz šole, ker je edini, drugi zato, ker jih ima preveč, eden zato, ker je oče bolan, drugi zato, ker je mati bolna, ta zopet, ker je mati umrla, predlaga in sprejme se dovolitev...

Prvi učitelj (prav pohlevno): Prosim gospod nadzornik, dovolite, prosim, res je sicer, da se mora ozir jemati, toda... te oprostivte so protipostavne, kajti...

Drugi učitelj: (smehljaji): Le pusti, le! Pri prihodnji seji izpraznim jaz kar cel razred!

Odbornik B.: Jaz pa predlagam, da se tele zadeve rešujejo kurentno; če je oprostitev po postavi dovoljena, naj se dovoli, če ni, pa ne. Ali ni res?

Odbornik A.: Pametna je ta! Meni se gospod nadzornik kar smili, le glejte kako se trudi, in otroke iz šole rešuje kakor sv. Mihael duše iz vic!

Predsednik: Ich bitte!

Nato teče ta mlin še pol ure naprej in izve se vedno kaj novega. Tako naprimer iz neke šole par tucatov otrok izpu-

Nj. Veličanstva zahvalil ljubljanskemu županu gosp. dr. Ivanu Tavčarju pobočnik grof Hunyady.

Cesar se je odpeljal v soboto, dne 2. t. m. ob 14.8. zjutraj z avtomobilom iz Ljubljane preko Postojne. Senožec, Divače in Opčin v Trst. Povsod so bile za sprejem postavljene čete, ki so se bile udeležile 10. italijanske ofenzive. Cesar je govoril z mnogimi vojaki in častniki, hvalil njih junaštvo in pogum ter delil odlikovanja. V glavnem stanu je podelil poveljniku soške armade generalnemu polkovniku Boroeviću red Marije Terezije. Iz Trsta se je odpeljal cesar na Prosek, čez Komensko planoto v Vipavsko dolino, preko Ajdovščine v Postojno in odtu se je vrnil v Ljubljano. Vojaštvo in prebivalstvo je z navdušenjem povsod sprejemalo Nj. Veličanstvo.

Po cesarjevem povratku s soške fronte v Ljubljano sta se Nj. Veličanstvi sprehajali nekaj časa pred dvornim vlakom, kjer jima je prirejala zbrana množica velike ovacije. Ob 9. uri sta se odpeljala cesar in cesarica zopet na Grad, da si v lepem večeru ogledata lepo ljubljansko okolico.

Cesar in cesarica sta prenočila v spalnem vozu dvornega vlaka na ljubljanskem glavnem kolodvoru. V nedeljo zjutraj ob 7. pa sta se odpeljala skupaj v Postojno, kjer so jih sprejeli najslavnejše z velikim navdušenjem. Po božji službi se je odpeljala cesarica v Trst ter obiskala spotoma več bolnišnic. V Trstu so jo viharo pozdravljali. Cesar se je pa odpeljal iz Postojne preko Št. Petra po vsej Istri v Pulj, kjer je bilo pripravljeno brodovje za slavnosten sprejem.

V nedeljo ponoči ob 11. sta se vrnila Nj. Veličanstvi v Ljubljano, prenočili tu ter zapustili v ponedeljek zjutraj ob 14.5. Ljubljano.

Pri odhodu iz Ljubljane je naročil presviti cesar gosp. deželnemu predsedniku grofu Attems, da naj izreče v imenu Nj. Veličanstva ljubljanskemu prebivalstvu zahvalo za lepi sprejem in viharne ovacije. O tem je izdal gosp. deželni predsednik sledeči razglas:

Prebivalcem Ljubljane!

Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo naš najmilostlivejši cesar so mi pred Nj. Nj. Najvišjim odhodom blagovolili naročiti, da naznanim prebivalcem deželnega stolnega mesta Ljubljane cesarsko zahvalo za čez vse topli, patrijotični sprejem Njegovega Veličanstva cesarja in Njenega Veličanstva cesarice kakor tudi za izkazane poklonitve.

Njeno Veličanstvo cesarico je zlasti zelo razveselila ginljiva poklonitev šolske mladine na Kongresnem trgu; blagovolili so se tudi izraziti zelo pohvalno o vzornem redu, ki je vladal pri Njihovih Najvišjih voznjah po mestu.

V največje veselje mi je, te Najvišje izjave sporočiti prebivalcem Ljubljane.

Ljubljana, 4. junija 1917.

C. kr. deželni predsednik:

Henrik grof Attems, s. r.

Nepozabni so nam vsem posebno pa še šolski mladini spomini, ko sta bivala cesar in cesarica v naši sredi. Bil je to vesel praznik za ljubljansko prebivalstvo.

Iz Ljubljane sta se odpeljala cesar in cesarica na Koroško, kjer sta obiskala več krajev. Svoje potovanje sta Nj. Veličanstvi zaključili s posetom Predariške.

ste, ker je v šoli prostora samo za 50 otrok, obiskuje jo pa 80!

4. Schulbauten. —

O tem poroča g. predsednik sam. Tu izvemo, da je prejšnji glavar, ki je bil le malo časa v Zakotju z veliko vnemo »kot nova metla« začel graditi kar sedem šol naenkrat. Seveda zdaj to počiva. Znano nam je iz prejšnjih sej, kako nekateri župniki šoloobvezne otroke zataje! V neki občini jih je bilo že deset let postavno število, toda župnik jih je zatajal. V drugi fari so šolo že gradili. Pride nov župnik, ustavi delo, zgradi mežnarjijo in ponudi eno sobo za šolo. In tako je fara rešena šole za nekoliko let. Izvemo tudi uradno, da v slučaju, če so dani vsi zakoniti pogoji za novo šolo, ima občina moč, da z rekurzi in prošnjami lahko zavleče zidanje najmanj 15 let! Tako skrbi naša vlada za uboge kmete, in jih varuje šol. Mi smo kar ginjeni. Tu zavzoni poldne in gospod predsednik zaključil sejo:

Ich danke Ihnen meine Herren!

P. S. Angelskega češčenja še nismo molili pri seji, to moram po resnici povedati. Pa dolgo ne bo, ko se zgodi še to.

Da ste mi vrlo zdravi!

Slamoštev.

Cirilmetodarija.

V zadnji številki smo povedali, da so prišli otroci Ciril-Metodovih šol v Trstu v dne 21. in 22. pret. mes. gostovat v deželno gledališče v Ljubljano, kjer so uprizorili pod vodstvom svojega učiteljstva bajko „V kraljestvu pačkov“, ki jo je spisal učitelj teh šol, Josip Ribičič, pevske in glasbene točke pa ji je uglasbil Ivan Grbec, tudi učitelj teh šol. Veseli nas, da smo mogli o tem gostovanju slovenske Tržaške mladine napisati le pohvalne besede in da smo mogli poročati o popolnem uspehu. Tudi ostali ljubljanski listi niso mogli drugače. Naša kritika, prevečkrat skoro vedno osebna, strankarska in nestvarna, je bila ob tem, kar so nam uprizorili mladi Tržičani in mlade Tržičanke, vendar končno edina in objektivna; ako tudi na vseh straneh iskrena — tega ne bomo sedaj preiskavali!

Na ljubljanskem gledališkem odru smo videli uspeh in sad dela tržaških slovenskih šol, ki jih je ustanovila in jih vzdržuje naša šolska Družba sv. Cirila in Metoda. Ko bi ne bilo te, bi ne bilo onih dveh predstav v Ljubljani, zakaj po jeziku in duhu nam tuje in sovražno šolstvo bi pogoltnilo tudi te cvetove našega slovenskega življa ob Jadranskem morju, kakor bi jih bilo že pred temi uničilo na tisoče, da jih ni naše slovensko šolstvo v Trstu ohranilo narodu!

Družba sv. Cirila in Metoda stoji v naši kulturni zgodovini zapisana kot rešnica našega naraščaja, ki mu polaga prve, zdrave temelje zavednosti in pogojev, da more vsaka individualnost kot zdravo, krepko drevo razvijati svojo rast, a njega sad uživati domovina. Niti predstavljati si ne moremo, kako mračno bi bilo naše obzorje ob Adriji, ko bi ne imeli tamkaj kulturnih branikov svoje narodne bitnosti! In skoro neverjetno se glasi, da so se kdaj dobili slovenski jezik govoreči in na slovenski zemlji rojeni ljudje, ki so kamenje metali na izvire naše kulturne sile in ki so s strupom peresa in dejanj izkušali ljubezen slovenskih src odtrgati od družbe, ki nam rešuje mladino in našemu narodu leto za letom dovaja toliko mlade, življenja kipeče krvi! Višje ne more planiti tvoja strast, nego da brezobzirno razmahne svojo silo v sovražstvu in uničevanju tebe samega! In glejte, že so se črtali obrisi dneva nedolžnih otročičev v slovensko prakto!

Toda jačja od sovražstva je ljubezen! Ta je stopila preko meje požrtvovalnosti in je iz našega materialnega uboštva pričarala domove naše kulture in priče naše narodne zavednosti, ki stoje povsod tam, koder pohlep tujinstva izteza svoje roke po krvi naše krvi! Ob teh domovih se razbija val domačega in tujega sovražstva, a v teh domovih deluje slovenski učitelj, vanje vro dan za dnevom vrste naših ljubljenih otrok, ki jim je ljubezen narodova dala to, česar niso mogli izprostiti beseda, potreba in zakon! Ti domovi so monumenti aere perennius dejanske ljubezni poštenih slovenskih duš — oni pa so tudi priče našega trpljenja in gladovanja državljanjskih pravic ter so končno dokazi, koliko volje, moči in zdravja je v našem življenju! —

Oglej se, človeško oko, na vse strani, koder delujejo učilnice Družbe sv. Cirila in Metoda, da vidiš nazorno sliko slovenske kulturne in politične zgodovine, da spoznaš, kak je bil naš položaj doslej in da se prepričaš, kako smo Slovenci vzlic in vkljub vsemu živeli in se ohranili, in kako hočemo Slovenci po poti kulture in pravice svojemu narodu zagotoviti bodočnost! Neizmerne in neštete so naše žrtve, ki jih je sila razmer in moč usode zahtevala doslej od nas. Pota našemu narodnemu življenju so ravnali tuji elementi, ki so nas tlačili v nižave in na naš račun svojim nacionalnim in političnim aspiracijam ustvarjati dobo bujnega vzcvetavanja in razkošnega uživanja, medtem ko smo mi bivali v pomanjkanju in se otepi propada le z vsem naporom svojih materialnih in moralnih sil! Žrtvovali smo tujinstvu več, nego bi smeli! Kos za kosom je padal od našega narodnega telesa, in če bi ne imeli svojega šolstva in svojega učiteljstva, bi danes stalo na potujčeni zemlji okleščeno, posušeno drevo, ki mu je treba le zadnjega udarca tuje sekire, da trešči po tleh! — Toda svoje mladine, kakršne majhen odstotek so v onih dneh gledali Ljubljančani, ne damo nikomur! Naša je po rojstvu in srcu, od ljubezni vsega naroda je ohranjena svojim materam, od te ljubezni je zopet rojena, in naša ostane, ker imamo pravico do nje zaradi tega, ker smo jo mi rodili, ker so jo naši učitelji vzgojili, ker so jo naša srca zaklenila vase in ke, jo hoče imeti — naša bodočnost!

Kletve se izpreminjajo v blagoslov. Ko so udarili po Cirilmetodariji s klevetami, je zajela materinska ljubezen v skrbi in protestu: Nikar ne podirajte, kar imamo najlepšega! — Odzval se je ves resnično slovenski svet in je podvojil svoj narodni davek. Ustanovljen je bil tako vir izdatkom za dobo, ko je huda sila sedanjih dni pritisnila z vso vehemenco na nas in reklami-

rala zase vse naše moči. Bili smo vendar enkrat pametni gospodarji, da smo si nabrali zaloge v bogatejših letih za sedanje težke čase. A tudi v teh dneh krvi in umiranja ni ugasnila ljubezen do naših šol. Celu z bojišči prihajajo darovi zanje; celo tam, kjer vlada sovraštvo in smrt, plamti do slovenske šolske mladine ljubezen, rojena v zavesti, da ona izpolni nastale vrzeli, da iz nje zraste novi rod — lep po duši, jak po telesu, ki ga oborožuje in usposablja vzgojno in od vojne vihere nemoteno delo naših šol za borbo življenja, posvečenega od kraja do konca sreči in blaginji naroda — gospodarja na svoji zemlji!

Gostovanje tržaške slovenske šolske mladine je bilo pozdrav in zahvala vsem, ki z ljubeznijo v duši ali z orožjem v roki čuvajo last dedov, da jo kot najdražjo dediščino ostavijo mlademu rodu, ki zareže v našo zemljo globoke brazde novega življenja! Vsi Cirilmetodariji smo poklicani, da ob ustvarjanju nove dobe prinesemo vsak svoj delež, da se vsi postavimo v službo domovine, zakaj pot naše zgodovine se izteka z Gosposvetskega polja in drži nanje nazaj!

Lepota proseva skozi žalost sedanjih dni: ta lepota je naša deca! In blagor njemu, ki se spleta ob njem, cesarski kroni enako, ljubezen njenih src, pretkana z biseri hvalečnosti in veselja! Tako ovenčan je tudi slovenski učitelj. In to mu je zaščotenje in ponos!

Tržaško slovensko šolstvo.

Dne 13. maja t. l. se je vršil v tržaškem „Narodnem domu“ občni zbor političnega društva „Edinosti“. Poleg drugega so govorili na tem občnem zboru zavedni tržaški Slovenci tudi o tržaškem slovenskem šolstvu. To vprašanje posebno zanima tudi nas, zato o njem obširneje poročamo.

Tajnik dr. Ivan M. Čok je povedal v svojem poročilu to:

Te prilike — to so bili razni poseti društvenih deputacij pri cesarskem namestniku — smo tudi uporabili, da smo gospoda cesarskega namestnika informirali o svojih zahtevah in željah, zlasti pa o svojih potrebah na šolskem polju.

Mestna uprava je prevzela v svojo upravo slovenski šolski vrtec pri Sv. Ivanu, a pred par dnevi je ustanovila novega pri Sv. Vidu v mestu. Na intervencijo vodstva političnega društva je pričela mestna občina tržaška pogajanja z Družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani zaradi prevzeta njenih tržaških šol v svojo lastno režijo. Žal se doslej še ni posrečilo doseči v tem končnega uspeha; toda poudariti je treba z vso odločnostjo, da tvori ta točka še vedno ena glavnih naših zahtev; raj se odpravi krivica, da morajo Slovenci v tem mestu, v srcu Evrope, biti brez svojih ljudskih šol, odnosno da si jih morajo sami vzdrževati! To breme nam mora odvzeti občina ali država!

Zaradi vojnih dogodkov, ki so se odigrali v neposredni bližini mesta goriškega sta se morala premestiti iz Gorice slovenska gimnazija in slovensko učiteljske. — Posrečilo se je doseči, da so se zaposlovalni tečajji obeh zavodov premestili v Trst. Žalibog ni uredba v teh zavodih tako popolna in ne tako na višini, kakor bi to odgovarjalo potrebam, zato pa upamo, da se to v doglednem času — vsaj pred pričetkom prihodnjega šolskega leta — temeljito popravi, za kar naj skrbje poklicani činitelji.

O priliki poklonitve ene gori omenjenih deputacij pri g. namestniku je g. namestnik obljubil poskrbeti vse potrebno za skorajšnjo otvoritev slovenskih vzporednic na tukajšnji c. kr. obrtni šoli; po zagotovitvi gospoda namestnika je v ta namen že vse pripravljeno. Žalibog se ta prepotrebna šola, ki se je imela otvoriti že z začetkom šolskega leta, ki se zdaj bliža svojemu koncu, še ni otvorila. Zaupamo pa, da se obljuba, podana nam po gospodu cesarskem namestniku, izpolni vsaj pred pričetkom prihodnjega šolskega leta.

Solske zahteve nasproti vladi in občini so bile doslej med prvimi našimi narodnimi zahtevami v Trstu. S tem večjim zaupanjem smo pričakovali njih uresničenja od strani občine, odkar je bila zaradi razpustitve tržaškega občinskega sveta uprava tržaške občine poverjena posebnemu cesarskemu komisarju. Postopanje gosp. cesarskega komisarja je po našem prepričanju pri upoštevanju naših upravičenih zahtev ubralo veliko prepočasen tempo. Žal smo se tudi v tem pogledu varali v svojih nadah. Zakaj, kakor že zgoraj poročano, doslej od občine razen enega prevzete in enega na novo ustanovljenega otroškega vrtca nismo dosegli ničesar. Morda bo z izpremembo na vodilnem mestu uprave občine združena tudi v tem pogledu izprememba na bolje.

Tekom zborovanja se je dotaknil šolskega vprašanja tudi društveni predsednik dr. Josip Wilfan, rekoč:

Če pogledamo v bližajočo se nam težko bodočnost, se moramo zavedati, kaka bo v tej bodočnosti eksistenca vsakega našega posameznika in naše skupnosti, da bo odvisna edino le od uveljavljenja naših zahtev. Saj smo celo čuli, kako v gotovih krogih govore o potrebi neke notranje kolonizacije, da bi se naseljevali na naših tleh tuji elementi, dočim pa morajo naši lastni rojaki s svojih domačih tal v najoddaljenejše kraje. Da, sedaj živimo v času, ko je najnujnejše potrebno, da se našemu narodu omogoči dostop do lastnih šol, do javne uprave ter se mu da tako življenjska možnost, da kolikor mogoče popravi težke rane, ki mu jih je zadala vojna. Treba je, da nas država prizna kot enakovreden živelj, ki je težko trpel po vojni, ki je bil že pred vojno v takim položaju, da ga je vojna morala težko zadeti, in ki preboli težke posledice vojne le tedaj, če dobi sredstva, da si popravi ta položaj. Treba nam je, da nam dajo šole, v katerih se ne bodo vzgajali samo duhovniki, odvetniki in uradniki, temveč bo naš narod dobival v njih tudi ono strokovno izobrazbo, na podlagi katere bo lahko nastopal kot trgovec, obrtnik, kot proizvajalni živelj v teh bogatih pozicijah. Vsega tega pa ne dosežemo, če nas država ne prizna kot domačega življa, če nam ne prizna enakovrednosti in enakopravnosti.

Tržaškimi Slovincem želimo ob njih vztrajnem in idealnem kulturnem prizadevanju in žrtvovanju najpopolnejših uspehov na čast in v korist vsemu slovenskemu narodu!

Učiteljske vojne draginjske doklade po nekaterih avstr. kronovinah.

Nekateri avstrijske dežele so podelile za l. 1917. ljudskošolskemu in strokovnemu učitelstvu vojne draginjske doklade v sledeči izmeri:

Na Dolnjem Avstrijskem.

Pri razdelitvi doklad so razdelili učitelstvu v štiri razrede, in sicer dobi učiteljsko osobje z letno plačo

	I. razr.	II. razr.	III. razr.	IV. razr.
	K	K	K	K
do nevšet. 1600 K	240	348	420	540
od do nevšet.				
1600 „ 2200 K	240	395	504	660
2200 „ 2800 „	324	564	696	876
2800 „ 3600 „	408	684	852	1056
3600 „ 4800 „	480	816	1020	1224
4800 „ 6400 „	552	924	1128	1368

Doklade se računijo od temeljne plače prištevisi starinske in osebne doklade brez stanarine. K temeljni plači se prištevajo tudi one doklade, za katere se zvišujejo učiteljske plače v smislu regulacijskega zakona z l. 1914, ki ga izvršujejo in je v veljavi, četudi še ni sankcioniran.*) V I. razredu so neoženjeni učitelji in vdovci brez otrok; v II. razredu so oženjeni učitelji brez otrok in vdovci z 1 otrokom; v III. razredu so oženjeni učitelji z 1 ali 2 otrokoma in vdovci z 2 ali s 3 otroci; v IV. razredu so oženjeni učitelji z več nego 2, in vdovci z več nego 3 otroci. Oženjeni učitelji z več nego 4 in vdovci z več nego 5 otroci dobe za vsakega otroka nad tem številom letnih 60 K.

Na Zgornjem Avstrijskem.

Deželni odbor zgornjeavstrijski je napravil nov regulacijski zakon, ki je v veljavi od 1. aprila letos. Tu so navedeni samo poviški v primeri s prejšnjimi dohodki. Začasni učitelji z izpitom učiteljske vsposobljenosti ali brez njega dobe 200 K. Učitelji II. in I. razreda, nadučitelji in strokovni učitelji: neoženjeni 400 K, oženjeni 600 K, z več nego 2 otrokoma 800 K. Ravnatelji meščanskih šol 300, 500, 700 K. Stanarina se zviša za vsak krajevni razred za 5%, računji se od nove temeljne plače prištevisi doklade.

Na Salcburškem.

Neoženjeni učitelji 320 K, oženjeni 400, z več nego 2 otrokoma 600 K.

*) Tudi deželni zbor kranjski je bil sprejel leta 1914. šolski zakon z regulacijskim načrtom, toda vlada ga zaradi ostrih določil v disciplinarnem zakonskem načrtu in zaradi nekaterih drugih določil, ki nasprotujejo državnim osnovnim in državnemu šolskemu zakonu, ni mogla predložiti v Najvišjo sankcijo. Akoravno so v tem zakonskem načrtu prav nič določene učiteljske plače za tedanje — redne čase, so vendar prošle kranjske učiteljske organizacije, da naj podeli deželni odbor učitelstvu vojne draginjske doklade vsaj v oni višini, ki jih določuje imenovani zakonski načrt. Pa vse zaman! Na opetovane vloge in intervencije se deželnemu odboru niti vredno ne zdi, da bi odgovoril. — Čuli smo pred nekaterimi tedni, da se vrše pogajanja med naučnim ministrstvom in deželnim odborom, da bi ta v smislu lex Lampe popravil zakonski načrt, a zadnje dni se sliši, da so pogajanja padla v vodo.

Na Štajerskem.

Glej „Učiteljskega Tovariša“ z dne 9. marca št. 5., kjer smo navedli vojne draginjske doklade za štajersko učiteljstvo v letu 1917.

Na Koroškem.

Podučitelji in podučiteljice 180 K. Učiteljsko osebje V. plačilnega razreda, stopnja a) 200, b) 300, c) 400 K. Učiteljsko osebje IV. in III. plačilnega razreda, a) 250, b) 450, c) 560 K. Učiteljsko osebje II. plačilnega razreda in strokovno učiteljstvo III. plačilnega razreda a) 260, b) 520, c) 650 K. Učiteljsko osebje I. plačilnega razreda in strokovno učiteljstvo II. in I. plačilnega razreda a) 300, b) 600, c) 740 K. Stopnja a) vsebuje neoženjene, b) oženjene z ne več nego z 2 otrokoma, c) oženjene z več nego 2 otrokoma.

Na Češkem.

Učiteljsko osebje z zrelostnim izpričevalom 140 K. Neoženjene učiteljske moči 180 K, oženjene brez otrok 210, z 1 otrokom 250, z 2 otrokoma 300, s 3 otroci 350, s 4 otroci 400, s 5 otroci 500, s 6 in več otroci 600 K.

Na Moravi.

Začasno učiteljsko osebje z zrelostnim izpričevalom 100 K. Neoženjene učiteljske moči in vdovci brez otrok 180 K. Oženjeni brez otrok 240, z 1 ali 2 otrokoma 340, s 3 ali z več otroci 400 K.

Na Sleškem.

Začasno nameščeni 200, stalno nameščeni 400 K. Učiteljske žene dobe 40% draginjske doklade, vsak nepreskrbljeni otrok 15%, prvi otrok učitelja vdovca pa 25%.

Kaj pa na Kranjskem?

Vsaka učiteljska oseba, bodisi oženjena, bodisi neoženjena, začasno ali stalno nameščena, dobi po 80 K, in vsak nepreskrbljeni otrok do 18. leta svoje starosti po 20 K dvakrat ali trikrat na leto, kakor sta ravno pri volji deželni glavar dr. Ivan Sušteršič in stolni kanonik msgr. dr. Evgen Lampe.

Iz drugih dežel še nismo mogli dobiti zanesljivih podatkov.

Na eni strani zapravljajo deželni denar, na drugi puste stradati ljudsko učiteljstvo.

„Edinost“ piše po graški „Tagespost“ med drugim tudi to-le: „Ob priliki odhoda kranjskega odposlanstva k poklonitvi cesarju je deželni glavar izbral udeležnike čisto svojevoljno in je pri tem seveda popolnoma prezrl sovražne mu pristaše stranke. Nasprotno pa je, takorekoč v nagrado, povabil k udeležbi celo vrsto velikih in majhnih trabantov, ki so mu ostali zvesti, tako da se je z nekaterimi zastopniki ostalih strank vred vseh skupaj odpeljalo na Dunaj trideset gospodov. Dasiravno se skoraj vsi udeležniki odposlanstva nahajajo v dobrih gmotnih razmerah in bi bili mogli stroške znamenite vožnje lahko pokriti iz lastnih sredstev, jim je vendar naknadno deželna blagajna izplačala nad 400 K kot prispevek k stroškom. Več udeležnikov, med njimi zastopniki veleposestev, so deloma vrnilo deželnemu glavarju nakazani znesek, deloma ga dali v dobrodne namene, večina udeležnikov pa je obdržala denar, vsled česar je imela dežela nad 12.000 K izdatkov. To neumestno zapravljanje deželnega denarja vzbuja nezadovoljnost in ogorčenje po vsej deželi.“

Najhujše pa vre med učiteljstvom, ker vidi kako bahato se nagrajuje najdebelejši in najtesnejši prijatelji deželnega dvorca, med tem ko isti krogi brezbrizno in malomarno gledajo, kako hira od dne do dne učitelj, ta ubogi trpin zaradi pomanjkanja na vsem, kar je za najskromnejše življenje neobhodno potrebno. Neštetokrat smo že klicali v tem listu na odpomoč, ker vidimo, da stoji učiteljstvo na robu propada. Ne le da so učiteljske plače mnogo manjše nego plače tistih uradnikov, ki imajo z učiteljstvom enako predizobrazbo, temveč so tudi draginjske doklade, ki jih dovoljujejo dežele učiteljstvu, pravi beraški darovi v primeri z uradniškimi draginjskimi dokladami, četudi vojna draginja vse enako tlači in mori. Kaj bo s šolo, ki ji je vojna že itak vsekala globoke rane, če pritira pomanjkanje učiteljstvo do obupa? Nihče ne more trditi, da so to pretirne in pretirane besede! Le pobrigajte se malo in pogledjte v učiteljske družine in prepričali se bode, da govorimo golo resnico. Sila je priklopela do vrhunca! Zato se vzdramite, merodajni krogi! Gorje vam, ki se vas tiče ta klic, če se ne vzdramite! Domovina širša in narod naš

vas bo klical na oster odgovor, ker mu v kali dušite pogoje kulture!

„Deželne finance so urejene“ in blagajne polne, kar nam svedoči opisani slučaj.

Avstrijski državni zbor.

Dne 30. maja je imel avstrijski državni zbor svojo otvoritveno sejo. V tej seji se je zbornica konstituirala. Za predsednika je bil izvoljen nemški nacionalec dr. Groß. Zanj so glasovali: nemški Nationalverband, krščanski socialci in nemški socialni demokrati, Slovani so oddali prazne glasovnice. Nato se je izvršila volitev podpredsednikov in zapisnikarjev. Najvažnejše iz te seje je izjava, ki so jo podali Čehi, za preustroj habsburško-lotarinške monarhije v zvezno državo svobodnih in enakopravnih narodnih držav, in Jugoslovani za združenje vseh pokrajin, kjer bivajo Hrvati, Slovenci in Srbi pod žezlom habsburško-lotarinške monarhije. Nemški „Nationalverband“ in krščanski socialci so podali protizjavo.

Z veseljem in polni najboljših nad veselejšo in srečnejšo našo bodočnost moramo še poročati, da so na prvi seji državnega zbora solidarno nastopili vsi jugoslovanski poslanci združeni v lepem „Jugoslovanskem klubu“, ki šteje danes 33 članov, ker manjkajo 4 poslanci. Za predsednika kluba je bil izvoljen dr. Korošec, za podpredsednika dr. Laginja. Zdržitev naj bo trajna in uspeh ne izostane.

Druga seja državnega zbora je bila dne 5. junija. Na dnevnem redu je bilo poročilo o predlogih poslovniškega odseka glede spremembe poslovnika. Sklenjen je bil prehod v podrobno razpravo. V podrobni razpravi je stavil Čeh dr. Frante predlog, da se morajo v bodoče sprejemati vsi govori dobesedno v uradni stenografski zapisnik. Zbornica je predlog v poimenskem glasovanju sprejela z 203 proti 183 glasovi. Ta sklep je velike važnosti, ker je prvi poraz programa ponemčenja države. Nenemške stranke so nastopile na tej zgodovinski važni seji v lepi slogi in solidarnosti.

Graje vredno pa je, da je manjkalo na nemški strani 70 poslancev, med temi se je absentiral tudi naš tovariš poslanec Jaklič, ki pa je bil vselej prisoten v deželnem zboru kranjskem, ko je bilo treba glasovati zoper zvišanje učiteljskih plač.

Iz Zagreba.

V Zagrebu je začel začetkom junija izhajati nov hrvatski list „Narodna zastika“. Imenovani list bo prinašal vse naredbe, ki se tičejo vojnih vdov, sirot in invalidov. List bo tednik.

Hrvatski jezik na Hrvatskem — erwünscht! Ravnateljstvo kopalnišča Lipik išče v nekem nemškem listu poslušnike in pripominja, da je poznavanje hrvatskega jezika — erwünscht. To se pravi: če zna tudi hrvatski, dobro; če pa ne zna, tudi ne škodi! V opravičenem ozlovoljenju vprašuje osješka „Hrvatska Obrana“: Kateri jezik je tisti, ki bi se moral brezpogojno znati, Herr Direktor? Interesantno bi bilo vedeti, v kakem jeziku govore mnogoštevilni gostje s tujinsko upravo?! — Tako vprašanje bi mogli staviti tudi glede marsikaterega zdravilišča, letovišča ali kopalnišča na slovenski zemlji. Ali nekega drugega vprašanja, ki ga stavlja „Hrvatska Obrana“, ne bi smeli mi staviti, ker tako daleč nismo še dospeli do gospodarstva na svoji zemlji. Vprašuje namreč: „A kaj delajo tamošnje oblasti? Ali se ne interesirajo za to, da bi se zadostno respektiral karakter dežele in naroda, kateremu služijo, a med katerim se oni tujinski ljudje šopirijo in — žive od njegovih žuljev?!“ Taka aprostrofa na oblasti bi bila sicer morda opravičena tudi za naša slovenska tla, vendar je ne pišemo, ker bi se nam potem le smejali, češ, ali ste naivni?!

Učni tečaji za hrvatski jezik na Dunaju. V palači dunajske eksportne akademije se vršijo učni tečaji za hrvatski jezik. Tečaj traja od 10. aprila do konca junija letos. Poučuje se vsak ponedeljek in četrtek od 1/27. do 8. ure zvečer.

Srednješolske vesti.

Dne 31. maja t. l. je umrl v Ljubljani v 75. letu svoje starosti vpokojeni gimnazijski profesor gosp. Vinko Borštner. Pokojnik je služboval mnogo let na ljubljanski gimnaziji. Vnetemu in vestnemu učitelju bodi blag spomin! Duh se je omračil prof. na goriški realki Tabaju. Bival je sedaj kot begunec v Ljubljani.

Kranjske vesti.

—r— **Iz c. kr. mestnega šolskega sveta.** O zadnji redni seji c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 22. maja 1917. smo prejeli sledeče poročilo: Potem, ko predsednik konstatuje sklepčnost in otvori sejo, poroča zapisnikar o kurentnih, iz predsedstva izza zadnje seje rešenih stvarih in se poročilo vzame na znanje. Zapisnik zadnje seje z dne 27. marca 1917. se odobri brez ugovora. Za razpisano službo stalne učiteljice na mestni nemški dekliški šoli v Ljubljani se poda terno-predlog. Na znanje se vzameta poročila o nadzorovanju mestne nemške dekliške šole in pa zasebne dekliške osemrazrednice ljubljanskega šolskega kuratorija v šolskem letu 1916/17, ki se predložita c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Odobri se načrt slavnost vladarskega nastopa Njiju Veličanstev cesarja Karla I. in cesarice Zite, ki se ima dne 21. junija 1917. na vseh ljubljanskih javnih in zasebnih, ljudskih in meščanskih šolah kar najslovesneje praznovati in je načrt predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Na znanje se vzame uradno poročilo o pomožni akciji podaritve obutvi ubožni šolski mladini v šolskem letu 1916/17. in sklene se naprositi Upravni odbor dnevnih zavetišč za revno šolsko mladino, da prevzame skrb za to pomožno akcijo tudi v prihodnjem šolskem letu 1917/18. Izreči je zahvalo vsem onim faktorjem, ki so k tej tako uspeli akciji denarno ali pa stvarno pripomogli. Na znanje se vzame poročilo o konstituiranju in o sedenjanem poslovanju odbora za učiteljsko aprovizacijo v Ljubljani, ki bo svoje opravilo na tem polju nadaljeval, in je izreči pismeno zahvalo za dosežene jako zadovoljive uspehe g. deželnemu glavarju in deželnemu odboru. Na znanje se vzame splošno poročilo o nadzorovanju poučevanih slovenskih ljudskih šol v šolskem letu 1915/16. in pa poročilo o voditeljskih konferencah istih šol v šolskem letu 1916/17. Obe poročili je s priloženimi zapisniki vred predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Potem se, ker se nihče več ne oglasi za besedo, zaključi seja.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Za suplentinje so nameščene: Ljudmila Koroščeva na Bledu, Marija Ušeničnikova v Št. Vidu pri Vipavi, Josipina Blumauerjeva v Studnem, ker je obolela učiteljica Marija Dolgan-Carli, Kristina Rogarjeva na Dobrovi, ker ima učiteljica Karolina Hannova zaradi bolezni dopust; učiteljci Angeli Jurčičevi je poverjeno začasno vodstvo ljudske šole v Štrekljencu.

—r— **Učenke c. kr. rudniške ljudske šole v Idriji** so priredile veselico in pri tej nabrale prostovoljnih doneskov 20 K za „Rdeči križ“.

Štajerske vesti.

—š— **Ekskurendne šole na slovenskem Štajerskem** so: Kal (Dol pri Hrastniku)*, Lokavc (Loka pri Zidanem mostu), Ravne (Soštanj) in Šokata (Gornjigrad).

—š— **Obrtne nadaljevalnice** — priklopljene ondotnim lj. šolam — imajo leta 1917. nastopni kraji na slov. Štajerju: Brežice, Laški trg, Ljubno, Mahrenberg, Ormož, Sevnica, Slov. Bistrica ok., Slov. Gradec, Šmarje pri Jelšah, Št. Jurij ob j. ž., Trbovlje, Vojnik, Vransko, Vuzenica, Zgornja Poljskava in Žalec.

—š— **Vpokojenim nčit. osebam** gre po odredbi dež. šol. sveta štaj. drag. doklada za l. 1917. tudi tedaj, ako začasno poučujejo kot substituti.

—š— **Učit. vpokojenci v Celju.** Danes živi v Celju 13 ljudskošolskih vpokojencev in sicer 9 učiteljev ter 4 učiteljice.

—š— **Razpisovanje izpraznjenih učit. služb.** Tisto se še ne bode vršilo, kot slišimo iz Gradca. Deželni odbor, torej instanca, ki vso zadevo financira, je za to, a dež. šolski svet pa — ne... Mislimo, da zadeva, ki se je v drugih kronovinah že uveljavila, bi bila na Štajerskem pač tudi mogoča. Je pač spet učiteljstvo prizadeto!

—š— **Premeščena** je stalna učiteljica v Novi cerkvi pri Ptuj, Marija Pavlošičeva v tisti lastnosti na ljudsko šolo pri Št. Andražu v Leskovcih.

—š— **Odlikovanja štaj. učiteljev zaradi posebnih zaslug ob podpisovanju vojnih posojil.** Vojni križec 3. vrste za civilne zasluge so dobili nadočeljni: Jos. Conč v Jarenini, Ivan Robnik v Št. Juriju ob Pesnici, Jos. Svetlin v Poličanah, Jos. Wiesiak v Hajdinu ter učitelj Franjo Zacherl v Ljutomeru. — Priznalne dekrete finančnega ministrstva pa so prejeli nadočeljni: Jos. Čeh v Št. Jerneju pri Konjicah, Simon Gajšek v Dobrovi, Vinko Jug v Podovi, Franjo Kocbek v Gornjem Gradu, Karel Kotnik v Selnici, Martin Lah v Laporju,

*) Ime šole, od koder se e. š. oskrbljuje.

Franjo Lorber v Braslovčah, Franjo Pirkmaier v Framu, Franjo Praprotnik v Mozirju, Ivan Pušenjak v Šmihelu nad Mozirjem, Lovro Serajnik na Pihovi, Ivan Tomažič v Tinjah, Mihael Vauhnik pri Sv. Marku nize Ptuja, Jos. Zemljic pri Devici Mariji v Brezji, Franjo Zupančič pri Sv. Rupertu nad Laškimi ter učitelja Ivan Čeh pri Sv. Marjeti blizu Ptuja in Milan Volc v Trbovljah.

—š— **Državnim uradnikom** so se draginjske doklade z nova zdatno zvišale. Prav! — Graška „Pädagogische Zeitschrift“ z dne 30. maja t. l. pravi: „Stališče človeštva in pravičnosti zahteva, da se ljudskemu učiteljstvu takoj ter v tisti izmeri te doklade povišajo.“ — Soglašamo ter pričakujemo, da bo naša organizacija tozadevno storila vse potrebno!

Goriške vesti.

—g— **Učiteljstvu goriškega šolskega okraja** izplačajo drugo polovico vojne draginjske doklade za l. 1917. dne 1. julija t. l.

—g— **Odlikovanje.** Tovariš Fran Belin, učitelj v Soči, ki služi pri vojakih že od začetka vojne in je bil težko ranjen, je odlikovan s srebrno svetinjo drugega razreda.

—g— **Anglež v Brdih.** Vojni poročevalec „Timesa“ John Carriage je bil na soški fronti in poroča, da je bil tudi v Brdih med Slovenci ob stari italijanski meji. Nemalo se je začudil, prišedši v Brda, da sliši jugoslovanski dialekt. Govoril je z Brici in zvedel, da so že od pamtveka tu in da je to čisto slovenska zemlja, da od Krmina proti severu ni niti enega Italijana, ampak so samo Slovenci, in v Gorici so slovenski napisi in slovenska imena. On je mislil seveda, da je tod vse italijansko, ker so italijanski listi toliko pisali o neodrešenih bratih. Imponirali so mu slovenski Brici, ki ponosno izjavljajo, da so Jugoslovani, in je vedno čul le domačo njihovo govorico sredi toliko italijanskih vojakov. Opisuje jih kot priden in bistroumen narod, ki zna porabiti tudi vsako kupčijsko priliko. Zaradi tega je prišlo mnogo denarja v Brda, in reči je treba, da se ljudem ne godi slabo. Koristna je Brdom naprava raznih cest in železnic, in na novo so morali pobeliti vse hiše, ker je poletni čas nevarnost za kako nalezljivo bolezen. Ta snažnost daje krajem še lepše lice. V cerkvi je videl Anglež, kjer ni duhovnika doma, kako je pred zbrano občino kakor v časih pradedov molil sivolasi starec, kar je bilo posebno ganljivo.

Tržaške vesti.

—t— **Tržaška „Edinost“** je priobčila iz našega zadnjega uvodnika, kjer govorimo o avtonomiji narodov, daljši ekscerpt, da pokaže s tem, kako se Slovenci, ki ljubijo svoj narod in mu žele gotove bodočnosti, strinjajo s čuvstvi in nazori naprednega slovenskega učiteljstva, in da je razvideti iz tega kako pravilno pot hodi to naše učiteljevo. Nas samo iskreno veseli, da seznanja tržaško glasilo širšo javnost z nami. Ko bi nas vsi prav poznali, bi nas tudi vsi prav sodili!

—t— **Brez naslova in brez komentarja.** V „Edinosti“ čitam: V nekem tukajšnjem zavodu obstojita slovenski in neslovenski oddelek. Sedaj pa doznajemo, da vlada v slovenskem oddelku najlepši red, da so otroci mirni in zadovoljni in se tako lepo doseza namen zavoda. V onem drugem oddelku pa je zmešnjava in vznemirjenje med otroki — celo jok je med njimi — ker otroci ne razumejo njih, ki so jim poverjeni v varstvo in vzgojo! Ni treba nikakega nadaljnega pojasnjevanja, ne komentarja. Le eno besedo pravimo: boj proti naravi ne more donati blagoslova!

—t— **Gostovanje tržaške slovenske mladine s Ciril-Metodovih šol** v dneih 21. in 22. maja t. l. v deželnem gledališču v Ljubljani je tudi v materialnem pogledu uspelo sijajno. Vseh dohodkov oba večera je bilo 3259 K 80 vin., stroškov pa 972 K 60 vin., torej je ostalo čistega 2287 K 20 vin., ki so jih prireditelji nakazali dobrodelnim in vojno-pomožnim svrham. Ta izdatni znesek moramo pripisati v dobro požrtvovalnemu delu slovenskega tržaškega učiteljstva! To je opravilo svoje posledice popolnoma zastoj, v največjem delu celo na svoje stroške — iz ljubezni do stvari same! Zato so izdatki na račun obeh predstav tako majhni. — Povedati moramo, da so ljubljanci našo mladino najljubeznivejše sprejeli in bogato pogostili ter storili vse, da ji ostanejo dnevi ljubljanskega gostovanja v neizbrisnem spominu. Prestolnica slovenska, naša bela Ljubljana, je s svojo pestro, cvetočo okolico, s svojimi bujnimi nasadi in prelepimi izprehajališči napravila na mlade tržaške Slovence in Slovenke najpovolj-

nejši vtisk. Od ust do ust se razlega sedaj sama pohvalna beseda, a mlada srca prekipajo radosti in sreče! Čuti je tudi vzklake materialne barve: „Ah, kako dobro in bogato smo se najedli!“ — Kdor ve, kako skopi so grizljaji kruha večine naših tržaških otrok, ta umeje tudi ta izraz veselja! Oni, ki niso bili deležni te harmonije dušnih in telesnih užtkov, jih srečnikom niso nevoščljivi, ampak si žele biti tudi sami kdaj prisotni ob tolikih dobrotah. Naj se slej ali prej izpolnijo njihove želje! Slovenskemu našemu učiteljstvu pa, ki je zamislilo to gostovanje ter ga brezhibno in najuspešnejše izvedlo, bodi izrečena hvala in priznanje!

— **V kraljestvu pačkov**, Levstik in Župančič. O gostovanju tržaške slovenske mladine v Ljubljani je priobčil tudi ljubljanski „Slovenec“ daljšo oceno, ki jo je spisal in podpisal prof. Adolf Robida. Ocena gori, da je igro spisal Levstik, ne pa Župančič, ker je formalna, ne pa umetniška. Vsekakor je hotel gospod ocenjevalec v svojo recenzijo položiti iskro duhovitosti, ki pa je — ne da bi zažarela v namišljenem učinku — ugasnila v vprašanju: Kaj imata Levstik in Župančič opraviti z gledališko igro? Niti eden niti drugi ni napisal nobene gledališke igre, torej stojte Ribičičevi Pački izven Levstikove formalnosti in Župančičeve umetnosti, zakaj z merilom otroških pesmi ni presojati gledališke igre, četrta je napisana za otroke. To je ravno tako, kakor bi hotel botanik po rožici, ki sem jo vzgojil v lončku na oknu svojega stanovanja, presojati sosedov cvetičnjak! Treba je torej umerjenosti tudi tam, kjer kličemo duhovitost na pomoč, ako želimo povedati nekaj posebno originalnega! Sicer pa niso Levstikove otroške pesmi zgolj formalno lepe, nego oklepa forma premnogo umetniške krasote. Na slavo nemu ne smemo vsega družega zametati! — V ostalem pa je Robidava kritika strogo stvarna, zato simpatična, dasi ni v njej besedice o solah Družbe sv. Cirila in Metoda. Ali se je to zgodilo namenoma ali slučajno — tega ne vemo.

Istrske vesti.

— **Hrvatski jezik v Istri.** Puljski „Hrvatski list“ piše: Pred par meseci je pričel državni pravdnik v Pazinu dostavljati sodiščem svoje predloge v nemškem jeziku. Pri tem se zdi, da so njegovi predlogi tudi za stranke, a ne samo za preiskovalne sodnike. Upamo, ker je opustila vlada misel o oktroiranju državnega, oziroma posredovalnega jezika, da nam prizanesa tudi državno pravdnitvo z oktroaji. To se razume, da vlagajo sodišča na državnem pravdnitvu svoje predloge v deželnih jezikih. To je tudi prav in zakonito.

Splošni vestnik.

— **Turški jezik kot učni predmet v višjih razredih ljudskih šol v Nemčiji.** Narodni zastopnik v hesenskem deželnem zboru poslanec Henrich je stavil predlog, naj se pozove državna oblast, da se uvede turški jezik kot neoblegatni predmet v višjih razredih ljudskih šol v Nemčiji. Utemeljuje svoj predlog je trdil Henrich, da so razlogi zanj jasni, če se pomisli, v kako tesno in živahno trgovsko zvezo bo stopila po vojni Nemčija s Turčijo, ko bo drdral vlak iz Berolina v Bagdad in odtod po Tigrisu in Schatt-el-Arabu do obali perzijskega morsklega zaliva.

† **Anton Svetina.** Dne 31. maja t. l. je umrl po daljšem bolehanju v 68. letu svoje starosti v Pliberku na Koroškem g. Ant. Svetina, c. kr. notar. Rajni je prej 10 let služboval na Vrskem, od koder je imel tudi svojo ženo Poldiko, sestro soproge našega tamošnjega tovariša, nadučitelja Iv. Kramarja, iz ugledne obitelji Šentakovč. — Pokojni Svetina je v prvi dobi svojega moštva deloval kot ljudski učitelj — bil je rodom koroški Slovenec — ter se je šele pozneje poprijel juridičnih studij. Bil je splošno priljubljen zaradi svoje ljudečnosti in plemenitega svojega značaja. — Bodi mu ohranjen tudi med nami blag spomin!

Književnost.

Dodatek k A. Sičevi oceni prof. Sucherjeve metodične knjige „Das Zeichnen in der Volksschule“. Nekateri po manjkljivosti novjših risarskih navodil. Glavna napaka je pač ta, da avtorji stavijo

*) Bele vrane res, a nahajajo se vendar! Zgled: Pisec teh vrstic je bil pred nekaj meseci pri dr. Globočniku v Kranju. Zdravnik mu je med drugim nasvetoval, naj ne je preveč kruha. Smehljaje povem zdravniku, da bi ga rad jedel, če bi ga le imel. „Kruha nimate?“ se začudi doktor. „Nad mesec dni ga že nisem jedel!“ — Ko sem hotel plačati, pripomni vril mož: „Pustite to, jaz imam dovolj denarja, a učitelju, pionirju, prosvetle, ne računam ničesar, ker poznam njegove razmere!“ — Čast in slava takemu zdravniku! — P. s.

prevelike zahteve na učence. Navadno je tvarina za eno celo šolsko leto previsoko vzeta. Najdemo pa tudi rastlinske ornamente, ki so namenjene učencem 5. razreda, ki pa delajo še težave manj nadarjenim učencem 8. razreda. Nemeč pravi o takem postopanju: „Es wurde über das Ziel geschossen. Drugi nedostatek je ta, da so risbe (vzorci) izdelani v premajhni meri. Če tudi te risbe ne dobe učenci v roke, je marsikatera tudi za učiteljevo oko premajhna in vsled tega tudi premalo različna, tako — da jo le težko porabi pri risanju na šolski deski, zlasti velja to za rastlinske ornamente, ki jih učenci ne morejo risati brez učiteljevega navodila na tabli. Ako pogledamo starejše risarske predloge, n. pr. „Herdtle, Vorklagenwerk für den Elementarunterricht im Freihandzeichnen, 60 Blätter in Folio, 24 Blätter Farbendruck“ ali pa „Petrina, Plachromie — Ornamentik des klassischen Altertums“ — se ne moremo preveč načuditi natančnosti in dovršenosti posameznih risb. To pa največ zaradi tega, ker so izvršene v primerni velikosti. — Pred leti je tudi enketa ljubljanskih učiteljev sestavila podroben učni načrt za risanje. Veseli nas, da se je prof. Sucher pri izdaji svojega dela tudi oziral na to. Ker je pa o tem delu „Učit. Tovariš“ že objavil oceno, omejiti se hočemo le na kratko opazko, ki je v oceni izostala. Avtor nam prav lepo razlaga, kako lahko uspešno porabimo otročje risbe izpredšolske dobe pri šolskem pouku. Jako dobro so tudi izpeljane vporabe iz risanja po naravi, tako n. pr. izvajanje ornamentov iz oblike jabolka, čebulje, kladiva, škarij in raznih listov. Oblikoslovne obravnave, se nam pa zde nekoliko preobširne, ker učitelj za tak pouk nima dosti časa na razpolago. —

Krepki in nepravilni nemški glagoli. Sestavlja Pavel Novak. Iz knjige: „Nemška slovnica za samouke“, 4. izdaja. Založila Katoliška Bukvarna. V Ljubljani 1917. — Oblikoslovje nemškega krepkega in nepravilnega glagola nudi često težkoče tudi onemu, ki se je že prilastil v nemščini temeljne slovnice pojme. Zato bo ponatis tega oddelka iz splošno priljubljene „Nemške slovnice za samouke“, ki je ravnokar izšla že v četrti predelani izdaji, dobrodošel vsakemu, ki si hoče utrditi svoje znanje tega važnega poglavja iz nemške slovnice. Knjižica je namenjena kot učni pripomoček v višjih razredih ljudskih šol, kjer manjka učnim knjigam za nemščino takega pregleda. Z njim bo olajšan trud učitelju in učencu. Koristila bo pa tudi nižjim razredom naših srednjih šol, predvsem tam, kjer za nemški pouk ni uvedena Končnik-Fonova knjiga. Glagoli so navedeni v nedoločniku, kateremu sledijo temeljne oblike, te so: 1. in 2. oseba sedanjikova, 1. oseba preteklega časa v določnem naklonu in 1. oseba preteklega časa s pomožnikom „habe“ ali „bin“. V manjšem tisku so v oklepaju dodane najnavadnejše izpeljanke (sestavljenske, pridevniki, samostalniki), kar olajša spominu učenca besednega zaklada. — Cena ponatisu na lepem papirju s širokim robom za opombe je le 40 h.

Razgled.

Ministrska kriza na Ogrskem. Na Ogrskem je odstopilo Tiszovo ministristvo. Nj. Veličanstvo je poverilo sestavo novega kabineta grofu Maricu Esterhazyju.

Nemški otroci na Ogrskem. Posamezni ogrski komitati bodo v počitnicah prevzeli v oskrbo več tisoč otrok iz Nemčije. Komitat Krasso-Szöreny jih vzame 300, mesto Sibinj takisto 300.

„Rane v katoliški cerkvi“. Don Petrić v Splitu je izdal knjigo z vsebino: I. Farizejstvo. II. Klerikalizem. III. Celibat. Razpečevanje knjige je ustavljeno, in cerkvena oblast je suspendirala Petrića za 8 dni od maše, ker je dal knjigo tiskati brez dovoljenja ordinariata.

Saksonska proti Jezuitom. Kakor znano, je bil na Nemškem razveljavljen državni zakon, ki prepoveduje naseljevanje Jezuitov. Saksonska vlada je v Zveznem svetu glasovala proti razveljavljenju in ne bo odpravila lastne, v saksonski ustavi se nahajajoče prevode, naseljevanju Jezuitov. Tako je sporočil naučni minister Beck saksonskemu deželnemu zboru, poudarjajoč, da ostane ozemlje saksonske kraljevine Jezuitom tudi v bodoče prepovedano.

Vojvoda Putnik, bivši vrhovni poveljnik srbske armade, je umrl v Nici. Vojvoda Putnik je bil rojen leta 1847. v Kragujevcu. 10 let je bil načelnik srbskemu generalnemu štabu. Reorganiziral je srbsko armado. Svetovna vojna ga je presenetila v Avstriji, a z dovoljenjem cesarja Franca Jožefa I. se je smel vrniti v Srbijo. Po porazu Srbije je bežal v Italijo in sedaj umrl v Nici.

Nemške stranke v Avstriji prihajajo do spoznanja, da je „Nationalverband“ pod vodstvom Wolffa in Hummerja doživel poraz za porazom, da je konec nje-

govji politični veljavi v parlamentu in da bi bilo razbitje „Nationalverbanda“ sploh najboljša pomoč za nemško veljavo v parlamentu. Seve da bi bilo treba postaviti Wolffe in Hummerje z Doberniggom vred na suho.

Hrvatski ban Skerlec odstopil. Dne 8. t. m. je podal hrvatski ban baron Skerlec demisijo, ki jo je cesar sprejel. Baron Skerlec je sicer rojen Hrvat iz plemenitaške rodovine, a vzgojen je v madjarskem duhu. Padel je zato, ker je padel isti, ki ga je naredil za hrvatskega bana — grof Tisza.

Grški kralj Konstantin se je odpovedal prestolu v prilog svojemu sinu Aleksandru. Kralj Aleksander je bil rojen leta 1868; vlado je prevzel po svojem očetu leta 1913. Posebno se je odlikoval kot vojskovodja v balkanski vojski. Kraljica je sestra nemškega cesarja in to ga je menda najbolj oviralo, da ni nastopil proti nam. Korespondenčni urad poroča, da je prišel v Solun bivši francoski minister Jonart in da je imenovan za vrhovnega komisarja Grške: Prvotno je bil določen za francoskega poslanika v Atenah. Ker je imenovan za podkomisarja jamstvenih velesil, lahko odločno nastopa v imenu vseh zveznih vlad.

Ministrska kriza na Španskem. Infanterijski obrambni odbor v Barceloni je 1. junija izročil ondotnemu kornemu zapovedniku spomenico, v kateri je zahteval, naj vlada tudi v armadi pravičnost in enakost. V izvršitev tega namena so izvolili poseben odbor. Toda člani so bili aretirani in začelo se je proti njim sodno postopanje. Obrambni odbor je na to v omenjeni spomenici izjavil, da je vsa armada sklenila izreči spoštljivo, da hoče izpolniti vse svoje dolžnosti, a s pogojem, da bodo aretovanci takoj izpuščeni in dobe zopet svoje službe ter da se ne zgode nikake represalije. Dalje želi armada, da se ji naj posveča več dobrohotnosti in da naj se oficijelno prizna odbor kot zastopnik armade. Armada je prosila za dogovor tekem 12. ur. Ta korak je provzročil ministrsko krizo. — Ministrsko krizo na Španskem pripisujejo zahtevi infanterijskega brambnega sveta, da mora vlada neizpremenjeno odobravati njegove sklepe. Vlada je smatrala to kot neznosno nasilje ter je odstopila. Kralj je hotel Garciju Prietu poveriti zopetno sestavo kabineta, ta pa se je zahvalil. Zato je bil Dato poklican v palačo. Nato je prevzel sestavo novega kabineta.

Protinemska gonja na Norveškem. Berlinski filharmonični orkester je nameraval prirediti v Kristijaniji pod vodstvom slavnega nemškega dirigenta Nikischa vrsto koncertov. Norveško časopisje je pričelo proti tej prireditvi divjo gonjo in končno je policijsko ravnatelstvo v Kristijaniji koncerte sploh prepovedalo, češ, da se je bati nemirov, če pridejo nemški umetniki v Kristijanijo. Nemški poslanik je po nalogu nemške vlade proti temu postopanju norveške policije protestiral, toda norveška vlada je protest kratkoma odklonila. Kakor znano, so nameravali prirediti nemški Filharmoniki nedavno svoje koncerte v zapadni Švici. Tudi tam se je namera ponesrečila ter niso mogli dobiti niti v Zenevi, niti v Lausanneu nobene dvorane.

Posvetovanje Poljakov v Stockholmu. „Nowa Reforma“ poroča iz Berolina: V Stockholmu je bil otvorjen te dni poljski kongres, ki se ga je udeležila cela vrsta odličnih poljskih zastopnikov iz vseh poljskih krajev: politiki, publicisti, dostojanstveniki, posestniki, člani poljskega državnega sveta. Na dnevnem redu čakajo rešitve ta-le vprašanja: — 1. Ali naj se združi Poljska z Rusijo ali s centralnimi državami, ali naj se osnuje kot popolnoma samostojna država? — 2. Ali naj bo Poljska monarhija ali republika? — 3. Če monarhija, kje izbrati vladarja? — 4. Ali naj se zadovolji Poljska samo z ozemljem bivše Kongresne Poljske, ali naj se zahteva združenje vsega poljskega ozemlja, ki je bilo dosedaj pod Rusijo, Avstrijo in Nemčijo? — 5. Kako naj se uredijo finance nove države, ali naj se v tej zadevi prosijo za pomoč nevtralcov? — 6. Rešitev gospodarskih vprašanj, predvsem obnovitev onih krajev, ki je je opustošila vojska.

„Južna Avstrija“. Praška „Union“ piše: Dočim zahteva nemško-narodni program, naj bi se na severu države kraljestvo češko razdelilo v kakih 15 okrožij, ki naj bi sprejela funkcije namestništva in deželnega odbora, in bi radikalna smer hotela kar odpraviti namestništvo in deželni zbor, jim je pa na jugu na potu eksistenca blizu čisto slovenske vojvodine Kranjske. Ali, tu se ne da nič doseči ne z delitvijo, ne z zaokroževanjem. Med 520.700 Kranjci avstrijskega državljanstva je summa summarum 27.905 Nemcev. Med 11 političnimi okraji nima niti eden nemške večine, še celo nekdanja kočevska deželica izkazuje dvetretjinsko — slovensko večino! Edino le kočevski sodni okraj ima nemško dvetretjinsko večino: 13.921 Nemcev proti 4689 Slovencev. Zato so Nemci presedlali in so mesto delitve

izvedli nekako — komasacijo. Na nekem zborovanju v Beljaku je vsenemški profesor dr. Angerer iz Celovca konstruiral nekako južno Avstrijo, ki naj bi Slovence majorizirala in vrhu tega zagotovila Nemcem direktno zvezo z Jadranskim morjem! V ta namen naj bi se iz Koroške, Kranjske in Primorja sestavila nova kronovina, v kateri naj bi bili Slovenci — majorizirani, ker bi tvorili le 48 odstotkov prebivalstva. Pri vsem tem načrtu pa se zamočujeta dve dejstvi: da je na tem ozemlju poleg Slovencev še 10 odstotkov Hrvatov in bi bila dana slovensko-hrvatska 58odstotna večina, dočim bi nemško prebivalstvo tvorilo le 25 odstotkov, torej četrtino! K temu bi prišlo še 17 odstotkov Italijanov. Sicer pa je obseg te „južne Avstrije“ identičen s kraljestvom Ilirskim do leta 1848, ki mu je bila Ljubljana glavno mesto. Torej tudi po tej ne bi dosegli namena in ne bi nič izpremenili na dejstvu, da so Slovenci in Hrvati, ki posedujejo zvezo med državo in morjem! Ves načrt je le nov dokaz, kako so Nemci brez pomislekov, ko jim gre za to, da bi druga plemena potlačili! Ali so taki projekti koristni za državo, to jim je povsem brezpomembno, da se le doseže skrajno nacionalni namen. In pri tem imajo še pogum, da se hočejo kazati kot najpoklicanejšje branitelje države!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba „Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. maja 1917 K 131.616-07

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/26. do 1/26. ure popoldne.

Št. 246-6, 1917.

Razpis službe.

Hum (Ormož) III razred. mešana ljudska šola, II. krajevnega razreda, služba učiteljice s prosto sobo.

Redno opremljene prošnje do 28. junija 1917 na kraj. šolski svet na Humu.

Okrajni šolski svet Ormož,
dne 29. maja 1917.

Predsednik.

Naročajte in širite naš list!

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“, v Ljubljani,

r. z. z. o. j.

Celkovni račun št. 12.366.

Zadružnik našega denarnega zavoda postane lahko vsak, kogar sprejme načelstvo. Delež 50 K, se mora tekoj polno vplačati. Posebno se priporočajo ti deleži kot osnovne glavnice učiteljskih društev. Deležne vloge se obrestujejo po 5%.

Vstopnine se enkrat za vselej plača 2 K.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsacega, ako tudi ni zadružnik. Obrestna mera je 4 1/2%. Obrestovanje se pričinja dvakrat na mesec in sicer: 1. in 16. dne vsacega meseca.

Posojila se dajo le zadružnikom na osebni kredit po jako ugodnih pogojih. Posojila dovoljuje načelstvo. Načelstvene seje so vsako 2. in 4. delavno soboto v mesecu. Zadruga plačuje na željo za svoje dolžnike premije ter tudi posreduje pri zavarovanju.

Vrača se po spodaj navedenih načinih. Vsakdo si lahko izbere način vračila po svoji osebni potrebi in po svoji plačilni zmognosti.

Vsacih 100 K posojila se vrača po načinu:

mesečnih rokov		rokov		rok	
A	B	11	12	12	4 K 73 h
v 12	in sicer	11	à 9 K	— h,	12. 4 K 73 h
18	„	17	6	—	18. 3 „ 56 „
24	„	23	4	50	24. 4 „ — „
38	„	37	3	—	38. — „ 66 „
46	„	45	2	50	46. 1 „ 81 „
60	„	59	2	—	60. — „ 70 „
70	„	69	1	75	70. 1 „ 42 „
85	„	84	1	50	85. 1 „ 26 „

Informacije pošilja zadruga vsakomur franco, kdor vpošlje 20 h v pisemskih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Dopise je naslovljati edino na zadrugo, ne na posamezne člane načelstva. Zadrugi lokal je v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Uradne ure za stranke so izvemši praznikov vsak četrtek in vsako soboto od 1/2.5. do 1/2.6. ure popoldne.

Velecenj. učiteljstvo opozarjamo na zbirko pesmi, ki so izšle v „Učiteljski tiskarni“. To je lepa Engelbert Ganglova knjiga.

„Moje obzorje“,

ki se dobiva po vseh knjigarnah, kakor tudi v „Učiteljski tiskarni“. Cena lično vezani knjigi je 3 K. Po pošti 20 h več.

Naj bi ne bilo učiteljice in ne učitelja, ki bi ne imel v svoji knjižnici te lepe knjige.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1916 . . . . . K 55,000.000—
hipotečnih in občinskih posojil . . . . . „ 30,600.000—
rezervnega zaklada . . . . . „ 1,500.000—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%,
izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1%
oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem v Ljubljani.

plačuje vdovam društvenikov letno po 200 K pokojnine do smrti, ozir. za dobo vdovstva, sirotam po očetu letnih 50 K, sirotam po očetu in materi pa letnih 100 K vzgojnine do izpolnjenega 18. leta.

Udnina znača na leto za neoženjene po 12 K, za oženjene po 20 K, pristopnina pa tolikokrat po 2 K, kolikor let je star tisti ki pristopa.

Pristopnina se lahko vplača v 4 nepretrganih polletnih obrokih.

Pravi ud postane šele po preteku dveh let od vplačila prvega roka pristopnine. Kdor umrje v dobi provizorija, se stroški povrnejo.

Prošnji za sprejem je treba pridejati rodovinski izpiseh in zdravniško izpričevalo. Sprejet more biti le kranjski učitelj.

Kupim bukovo oglje in drva od enega vagona naprej.

Prosim za ponudbe. — Plačilo naprej.

JAKOB TAVČAR

trgovec z ogljem in drvami

TRST. Centrala: Via Zaccaria 3. TRST.

Ali ste že pridobili mladinskemu listu
„Zvonček“ novega naročnika?

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omejeno zavezo :::::::::::::::::::: Frančiškanska ulica št. 6

se priporoča slavnim kraj. šolskim svetom in cenj. učiteljstvu v naročilo vseh uradnih šolskih tiskovin po najnovejših vzorcih. V zalogi ima vsakovrstne napise na lepenki, razne mladinske spise, vse pošne tiskovine za šol. uporabo itd. — Priporoča se v natisk uradnih kuvert in pisemskega papirja z napisom in sploh vseh v šol. stroko spadajočih tiskovin. V zalogi vedno: K. Wider, „MOJE PRVO BERILO“.